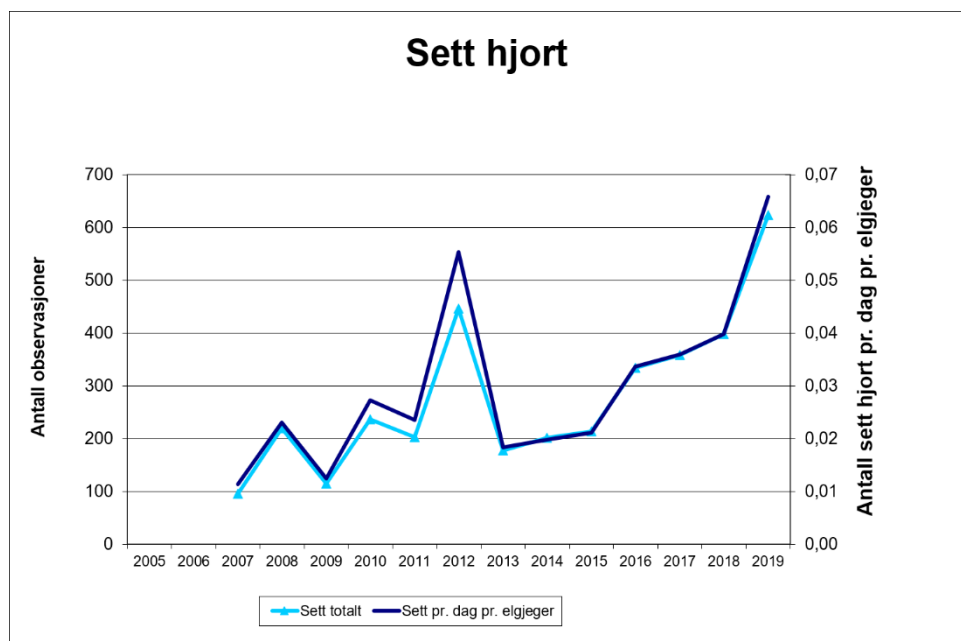

Utvikling over tid

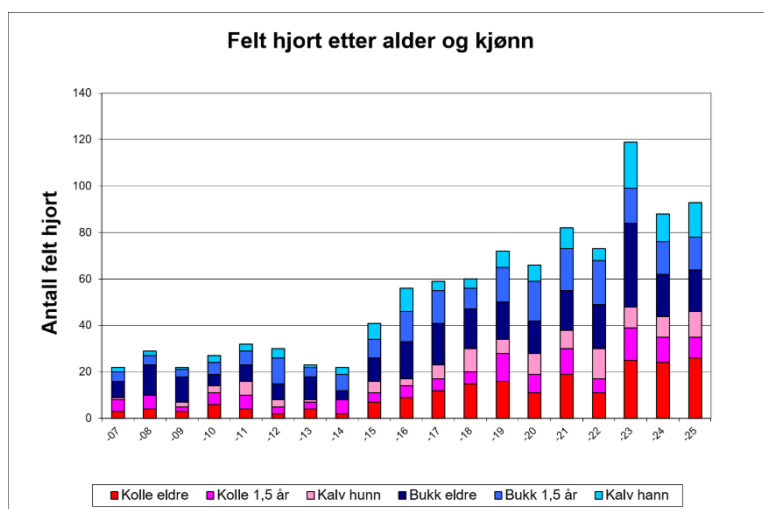
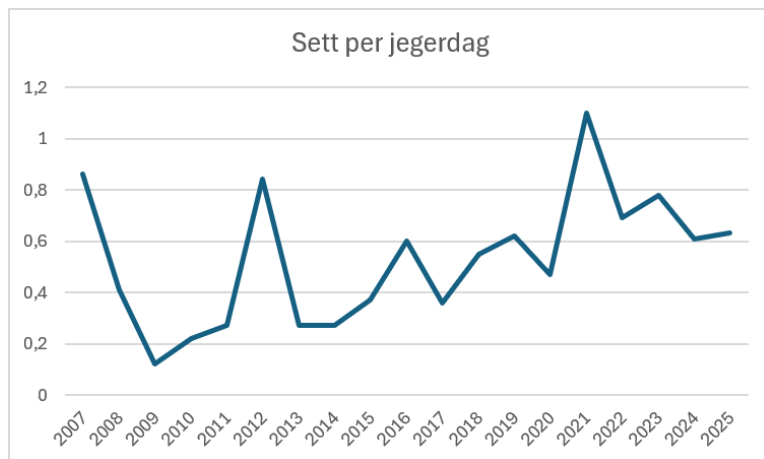
Bestandsutvikling og forvaltning:

Hjorten har nå spredt seg til alle vald i Steinkjer kommune. «Sett hjort» registreringene fra 2013 -2019 viser en eksponentiell vekst av stammen i gamle Steinkjer. Det var i hovedsak valdene Stod, Ogndal, Beitstad og Kvam som hadde hjort.

Steinkjer kommune har gjennom mange år forsøkt å øke jaktintensiteten for hjortejakta gjennom differensiering av minstearealet fordi det har vært ønskelig å redusere bestanden og spredningen. Steinkjer kommune er landets nest største landbrukskommune, og ligger i landstoppen for de fleste produksjoner. Vi har mye grasproduksjon og skog. Det gjør oss sårbare for beiteskader forårsaket av hjortevilt. Vi har også hatt og har en stor elgbestand. Samtlige vald har hatt bestandsplan for elg hjort og rådyr. De har lagt tildelingen av hjort som de får fra kommunen i hver sin «pott». Her gjelder første mann til mølla prinsippet. Avskytingen meldes inn til en kontaktperson som holder styr på statistikken. Likevel vokste bestanden.

Fra 2019 ble metodikken for registreringene av «sett-hjort» endret. Det gjør at vi må vurdere bestandsutviklingen for hjort ut fra et parameter som kalles «Sett hjort per jegerdag». Det var vanskelig å få jegerne til å ta i bruk den nye metodikken. I gamle Steinkjer ble gammel registreringsmetodikk benyttet i 2018, 2019 og delvis i 2020. Mens det tok enda et par år til før ny metodikk var tatt i bruk i hele gamle Verran. Det gjør at vi mangler helt pålitelig data for «sett hjort per jegerdag» fra 2020 og til og med 2022. Ser vi dataene over et lengre tidsperspektiv ser vi at «Sett hjort per jegerdag» viser en stor økning av stammen fra 2009-2025. Sammenslåingen med Verran påvirker sett hjort statistikken, men kurven øker fortsatt frem til 2025. Det er til dels samsvar mellom «sett hjort per jegerdag» og felt hjort.

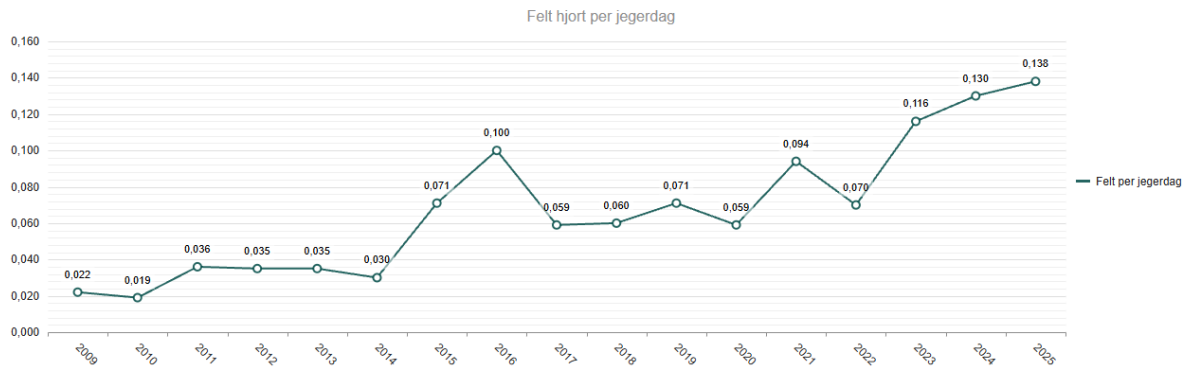
Hjortefellinger i Steinkjer kommune 2025								
Vald nr.	Vald- navn	Kalv		1,5 år		≥2,5 år		Sum
		Hann	Hunn	Bukk	Kolle	Bukk	Kolle	ant. Hjort
1	Sparbu	0	0	1	0	0	0	1
2	Ogndal	0	1	2	1	2	2	8
3	Stod	4	1	1	0	2	9	17
4	Egge	0	0	0	0	1	0	1
5	Beitstad	5	5	4	6	7	5	32
6	Kvam	0	0	1	0	0	0	1
24	Vada indre	0	1	0	1	0	1	3
25	Ytre Verran	3	0	2	0	3	3	11
31	Ulvig Kiær	0	1	0	1	0	1	3
32	Malm	2	0	1	0	1	3	7
33	Øvre og nedre Tua	1	2	1	0	2	2	8
34	Fergeli							0
35	Stavrum	0	0	1	0	0	0	1
36	Bolmset	0	0	0	0	0	0	0
	Sum	15	11	14	9	18	26	93
		16,1 %	11,8 %	15,1 %	9,7 %	19,4 %	28,0 %	

Felt hjort per jegerdag viser også at jegerne stadig blir flinkere til å felle hjort. Hjortejakt er langt mer krevende enn elgjakta. Dette skyldes at hjorten er nattaktiv. Den ligger i skjul om dagen og beiter i grålysningen morgen og kveld samt om natta. Det meste av jakta foregår på innmark eller på bøen. Det gjør at man er mer avhengig av jakttårn plassert strategisk i forhold til trekkrutene og at jakta foregår i gjerne i måneskinn eller tidlig på morgenen.

Felt hjort per jegerdag

Velg visning ☐ Tabell ☒ Graf

JPG

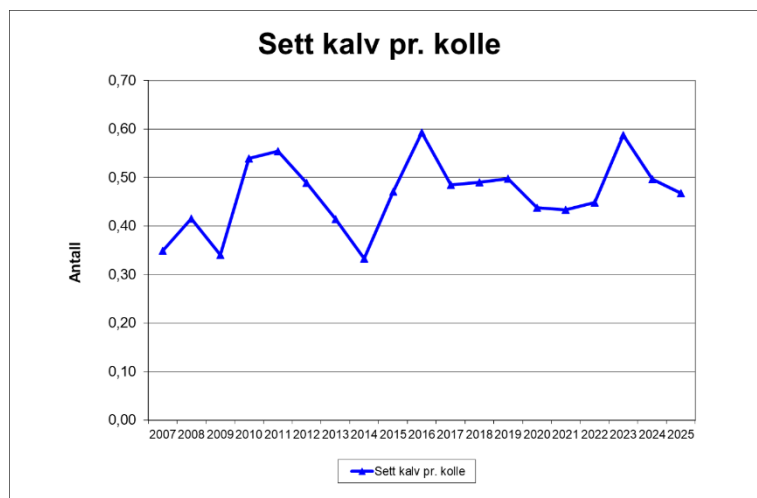

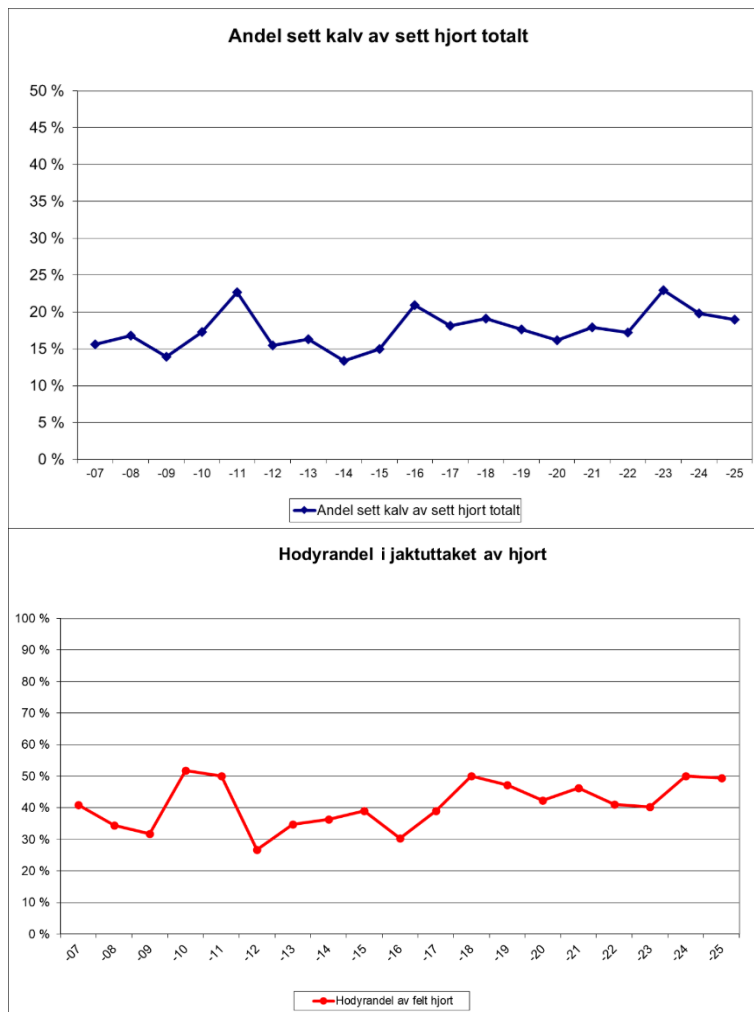
De kommunale målsettingene for hjorten for nåværende bestandsplanperiode sier at uttaket skal samlet sett gi:

- En klar reduksjon i stammen, slik at den ikke sprer seg ytterligere i kommunen i forhold til 2023 nivå.
- Eldre kolle minimum 30 % (2,5 og eldre)

I dag legger fortsatt alle valdene i gamle Steinkjer hjortetildelingen i en pott pr vald, mens valdene i Malm og omegn bestandsplanområde (valdene: Malm, Indre Vada, Ytre Vada, Stavrum og Øvre Tua) har opprettet avtaler hvor de legger deler av tildelingen i en felles pott. Til sammen blir dette en sterk differensiering av minstearealet som øker jakttrykket. I tillegg har en del av jaktfeltene/valdene i Verran fått tildelt midler for oppsetting av jakttårn. Dette har vært et nyttig redskap for å få økt avskytingen på innmark.

For bestandsplanperioden 24, 25 og 26 har vi hatt som målsetting å få en avskyting av eldre kolle til 30%. Hensikten har vært å bremse økningen i stammen enda mer gjennom å senke produktiviteten noe. Sett kalv per kolle og andel sett kalv av sett hjorttotalt har gått ned de to siste årene. Likevel har vi klart å ha en avskyting hvor den totale hunndyrandelen i avskytingen har vært ca 50%. Det er vi fornøyd over.

De kommunale målsettingene (vedlagt) felles for alle hjorteviltartene er blant annet at hjorteviltbestandene skal være i balanse med endringer av klima, beitegrunnlag, biologisk mangfold, jord og skogbruk og andre samfunnsinteresser (for eksempel klar reduksjon i forekomsten av elg. Det er flere år siden vi har gjennomført systematisk registreringer av beiteskader. Vi har fått midler av fylkeskommunen til dette, men vi har ikke fått noen til å ta oppdraget.

Steinkjer kommune har en målsetting om at elgens kondisjon skal ivaretas. Vi observerer at områdene som har mye hjort også har fått en klar reduksjon i forekomst av elg. Dette gjelder eksempelvis Ytre del av Verran og sør-Beitstad. Det er i Beitstad, Stod og Ytre del av Verran det skytes mest hjort.

Vi har i mange år hatt en solid elgforvaltning, hvor vi har redusert elg stammen i 3 bestandsplanperioder for å sikre tilstrekkelig og godt nok beite. Vi ser at på tross av at elgstammen er senket, synker kondisjonen (produktivitet og vektutvikling) til elgen i store deler av kommunen.

De fleste valdene i Steinkjer kommune har bestandsplan (Sparbu, Ogndal, Stod, Egge, Beitstad Kvam) eller er medlem av Malm og omegn bestandsplan område (valdene Malm, Indre Vada, Ytre Vada, Stavrum, Øvre Tua). Vi har lagt mye arbeid ned i

bestandsplanene. De kommunale målsettingene stiller klare krav til innholdet i bestandsplanene: Beskrivelse av planområdet, planperiode, organisering og samarbeidsorgan, grunnlags- og bestandsdata for valdet, utfordringer, målsettinger, virkemidler, avskytingsplan der dyrene fordeles i kategori avhengig av alder og reaksjonsbestemmelser. Ytre Verran mangler godkjent bestandsplan for elg, men har det for hjort og rådyr. Ulvig Kiær, Fergeli og Bolmset mangler bestandsplan.

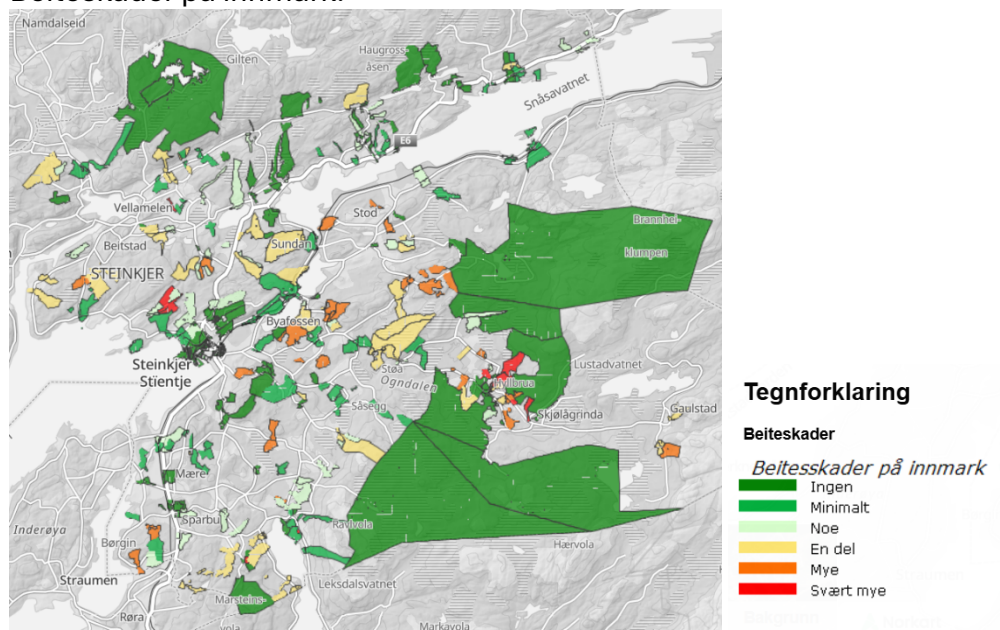
Vi har økt jakteffektiviteten og tatt i bruk alle tilgjengelige virkemidler vi har for å redusere hjortebestanden, men likevel øker hjorten.

Beiteskader:

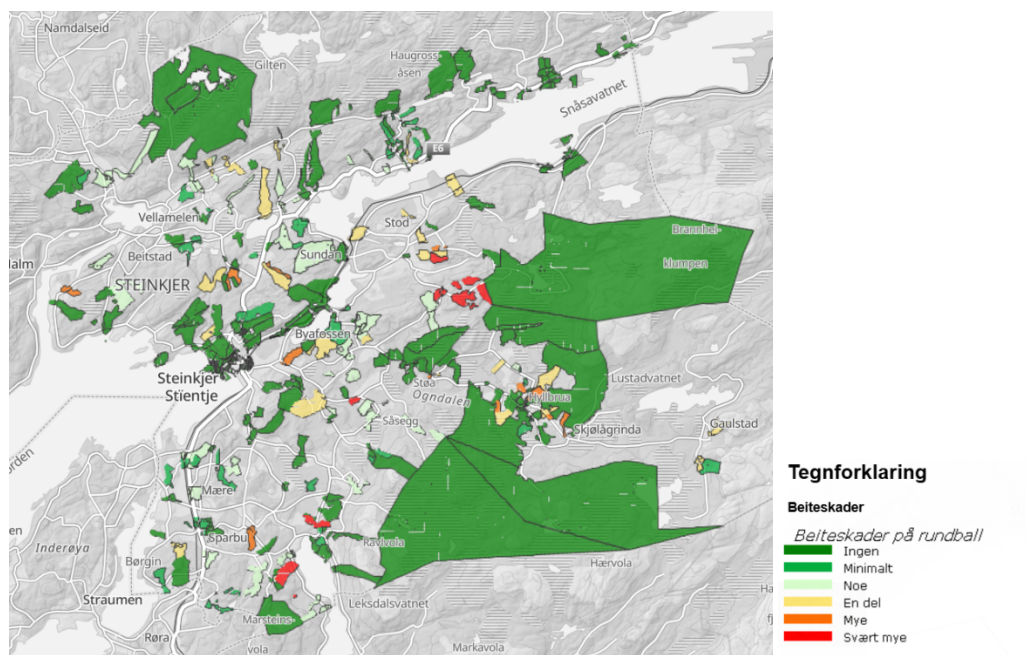
Steinkjer kommune gjennomførte i 2009 siste kartlegging av beiteskader ved hjelp av Nord Universitet. Nord Universitet har per dags dato ingen til å gjennomføre slike prosjekter. Vi har ikke hatt midler til å nytte andre aktører fordi de har vært for kostbare.

Steinkjer kommune gjennomførte imidlertid en kartlegging av generelle beiteskader fra hjortevilt på innmark, rundball og skog for gamle Steinkjer kommune i 2020 gjennom en digital spørreundersøkelse (Questback) til grunneierne. Dette er ikke på noe vis en fullverdig fullverdig kartlegging av skader som grunneierne gir uttrykk for. Kartleggingen viser klar sammenheng mellom beiteskader på innmark, rundball og skog, noe som er naturlig. I dag oververes det og skytes mest hjort i aksen Bardal-Barnes-Solberg-Tessem-Jåddåren Sprova. Det er også der vi ser mest beiteskader i Beitstad i 2020 innmeldt av grunneierne selv.

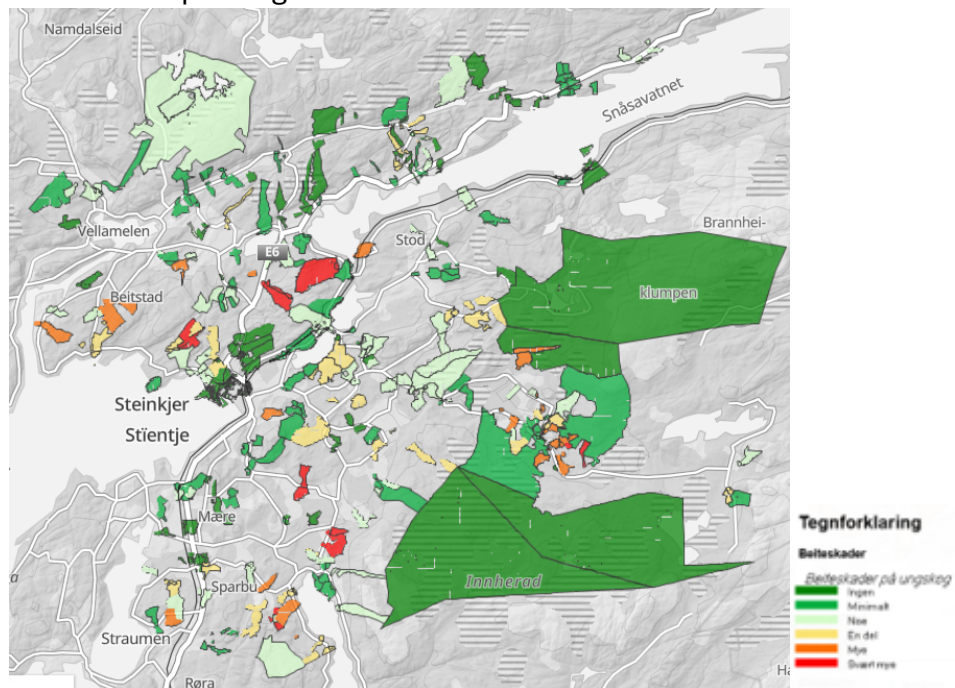
Beiteskader på innmark:

Beiteskader på rundball:

Beiteskader på skog:

Skader av forårsaket spesifikt av hjort har gjerne vært innmeldt via telefon, eller blitt tilsendt via mail, noen med bilder/dronebilder. Beiteskadene har omfattet:

- omfattet beiting på graseng med mye hjorteskit i graset. Hjorteskit i graset reduserer kvaliteten på fôret. Selve beitingen har redusert mengden timotei i graset, levetiden på enga og redusert fôrkvaliteten.
- Skader høst, vår og mild vinter har vært at hjorten graver etter røtter, legger seg der den har gravd, noe som igjen forårsaker svarte «roser» i enga. Resultatet er at enga får redusert kvalitet og levetid og eller at antall slåtter reduseres.

Kommunen har da vært på befaring og verifisert skadene. De største skadene er meldt inn fra Ytre del av Verran, slik som Tua og Bolmset. Landbruksrådgivinga har beregnet skadene til ca 1250 kr per daa på et gårdsbruk. Enkelte grunneiere i denne delen av kommunen har meldt inn om flokker på opptil 100 hjort på åkeren. Beiteskadene har de siste årene blitt mindre på Tua, da antall dyr har blitt halvert. Bolmset hadde ikke beiteskader forårsaket av hjort i 2025.

Kommunen planlegger å kartlegge beiteskader i løpet av 2027 på skog og gras forutsatt av vi får noen til å gjøre kartleggingen, og at vi får tilstrekkelige midler fra Ormsetfondet og Fylkeskommunen. Vi har ingen midler fra viltfondet til å gjennomføre dette.

Annen problematikk:

Andre problemer som har blitt innmeldt er stor ansamling av flått der det er mye hjort. Dette har medført i et tilfelle at gårdbruker har blitt pålagt vaksinerings av kviger som går på beite. Kvigene har hatt store «drueklaser» av flått på hodet. Det meldes også inn om mye flått på hjorten som felles i deler av Verran. Buken på enkelte dyr må skrapes før dyret vommes ut. Flåttangrepene på kalv medfører ofte blodutredelser på buken hos kalven som kommer til syne når dyret blir flådd. Flåttproblematikken har vært spesielt stor på Tua og Bolmset.

Det har vært en rekke konflikter knyttet til differensiering av minsteareal i Verran. Det har gjort at enkelte jaktfelt har trukket seg ut og dannet egne vald. Utfordringen i Verran er at områdene langs fjorden er høyproduktive, mens de store høyereliggende områdene er mer lavproduktive eller høyfjell. Det kan gjøre differensiering mellom store grunneiere med skinnere områder og lite hjort kontra små grunneiere med høyproduktive områder med mye hjort utfordrende. En del av de som har trukket seg ut av valdene har begrunnet dette som en av hovedårsakene til uttrekkingen. Flere av disse har søkt sammen og dannet Malm og omegn bestandsplanområde med felles bestandsplan hvor man legger deler/hele av hjortetildelingen i bestandsplan områdets pott, slik som valdene i gamle Steinkjer gjør hver for seg.